

paalde roofvogelsoorten bevoordeeld (havik). Indien dit leidt tot het onder punt 3 genoemde, is het dan ook niet de mens die wederom moet ingrijpen?

Deze vraag zal centraal moeten staan, wil men een zinnige discussie voeren over roofdieren en hun prooidierpopulaties.

S. Siebenga

Literatuur:

- Dunlap, R. T. en C. M. Pils (1973): Mortality of radio-tagged pheasants on the Waterloo wildlife area. Wis. Rep. Nat. Resour. Techn. Bull. 72, 52 p.p.
 Kalchauer, H. (1983): Nests vom Habicht. Die Pirsch, no. 18, p. 1202-1207.
 Kenward, R. E. (1981): Goshawk winter ecology in Swedish pheasant habitats. J. Wildl. Management 45 (2), 397-407.
 Opdam, P. (1980): Roofvogels en mens: een geslaagde combinatie. Limosa 53 (1980): 4, p. 139-140.
 Potts, R. (1980): The effects of Modern Agriculture, Nest Predation and Game Management on the Population Ecology of Partridges. (*Pedix pedix* and *Alectoris rufa*). Advances in Ecological Research, 11: 1-79.
 Potts, R. (1980): Population Regulation Mechanisms in Partridges and the use of Computer Simulation Models. Proc. Gray Partridges Workshop II, 137-146.
 Strandgaard, H. en T. Asferg (1980): The Danish Bag Record II. Dan. Rev. Game Biol. Vol. 11, no. 5.

tot het hunne verklaren. De duiven kiezen dan een veiliger oord om hun kostje op te halen.

In beide gevallen speelt het aantal geslagen duiven nauwelijks een rol, misschien is het populatie-dynamisch gezien zelfs wel gunstig dat snelle predatoren die duiven gezond houden door er de zwakken en niet in topconditie verkerende exemplaren tussenuit te halen. Dat voorkomt mogelijk de uitbreiding van een ziekte als difterie, die in jaren dat duiven zich tot grote vluchten verenigen zeer veel slachtoffers kan opeisen. Maar als jager kan men zich dan toch wel *plaatselijk* gedupeerd voelen.

Een ander, belangrijker, nadelig effect dat optreedt door de grote vrees die vrijwel alle vogels voor de havik koesteren, valt waar te nemen na het uitzetten van fazanten bij de voerbanen, die men wel moet aanleggen om de vogels binnen de grenzen van zijn veld te houden. Een rondzwervende havik ontdekt natuurlijk al snel dat daar wat te halen valt en ook al slaat hij een acceptabel aantal van de jonge en nog onervaren vogels, het resultaat is wel dat je daar geen fazant meer op het voer krijgt. Is er dekking biedende mais in de buurt dan blijven de vogels, als men geluk heeft, daar in rondhangen tot de oogst en komt er misschien nog wat van terecht. Maar het bezwaar is dat ze die mais dan nauwelijks meer durven verlaten en daarbinnen op de grond ook gaan roesten in plaats van 's avonds, veel veiliger, in bomen te rikken. Want 's nachts waart tegenwoordig in bijna alle biotopen wel een Reintje rond en die is ook niet vies van fazantebout. Een hopeloze situatie dus voor een jacht-opzichter die, omdat de landbouw al geruime tijd niet meer wildvriendelijk is en de konijnen de myx maar niet te boven komen, zijn toevlucht wel moet zoeken in het uitzetten van een aantal fazanten om zijn werkgever(s) bij de herfstjacht nog wat te kunnen bieden.

Nu kan men als bioloog de hier geschetste moeilijkheden wel niet relevant achten en zelfs schertsenderwijs opmerken dat de havik zijn plicht vervult door tegen „plagen” op te treden. Maar dan zet men toch wel oogkleppen op en gaat voorbij aan het feit dat de gehele Tweede Kamer bij de laatste Jachtwetsbehandeling in 1977 unaniem van oordeel was dat jachttoezicht van groot belang moet worden geacht en gehandhaafd dient te blijven. Waarbij men vanzelfsprekend meer op het oog had dan de wildverzorging alleen en ook gedacht werd aan recreatiebegeleiding, het voorkomen van vernielingen, vuilstort, houtdiefstallen, illegale vogelvangst, bosbrandpreventie en dat soort taken waar de plattelandspolitie door onderbezetting niet aan toekomt. Een duizend man personeel, vakkundig en **door particulieren bekostigd**, grotendeels werkend juist in de mooiste natuurgebieden, valt in een land waar nog heel wat aan de economie moet worden rechtgetrokken politiek niet te verwaarlozen. Alle redenen dus om gezamenlijk naar een oplossing te zoeken.

Cartouche

De havik en het jachttoezicht

Na de wetenschap aan het woord gelaten te hebben even nog wat opmerkingen over de praktische jacht, in zoverre die met de havik te maken heeft door wat ik maar noem: het schrikeffect.

Het zal sommigen van U, evenals het mij overkomen is, zijn opgevallen, dat als men vroeger wat later in het seizoen op bepaalde roestplaatsen een mooie duiventrek kon verwachten, het daarmee plotseling gedaan was zodra een op de trek zijnde havik die concentratie ook ontdekt had en er gebruik van maakte om zijn avondmaal te bemachtigen.

Een verschijnsel dat men ook kan constateren in mastjaren waarbij sommige eiken- of beukenbossen voorheen een grote aantrekkingskracht op de blauwen uitoefenden, maar waarvan nu geen gebruik meer kan worden gemaakt omdat een of meer haviken dat tafeltje dekke